

Zpráva ze zahraniční cesty

Jméno účastníka:	Vít Richter
Dále se účastnili:	Věra Vohlídalová Zdeněk Matušík Aleš Brožek
Orgán/organizace SKIP:	a) Předseda SKIP b) Členka VV SKIP c) Člen VV SKIP, Komise SKIP pro zahraniční styky d) Člen Komise SKIP pro zahraniční styky
Pracoviště – instituce, adresa:	a, c) Národní knihovna ČR, Praha b) důchodkyně d) Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem
Pracoviště – zařazení:	a) ředitel Knihovnického institutu, NKČR b) důchodkyně c) vedoucí Oddělení studoven NKČR d) ředitel knihovny
Země, místo (cíl cesty):	SR Německo, Dresden
Doba cesty:	21. – 24. března 2006
Důvod cesty:	Účast na 95. výročním setkání německých knihovníků (95. <i>Deutscher Bibliothekartag</i>)
Příjemce:	Bibliothek & Information International (BII)
Pořadatel akce:	Berufsverband Bibliothek Information (BIB) Verein Deutscher Bibliothekare (VDB)
Zajištění cesty:	Pobyt (ubytování, kapesné) – BII Jízdné, pojistné – zaměstnavatel (a, c, d), vlastní (b)
Program:	Účast na 95. výročním setkání německých knihovníků - http://bibtag.slub-dresden.de/cgi-bin/bibtag.pl
Cíle cesty (úkoly):	1. Účast na výročním jednání jako vrcholné akci dalšího vzdělávání německých knihovníků. 2. Setkání s představiteli profesních organizací německého knihovnictví.
Průběh a hodnocení zahraniční cesty:	ad 1. Účast asi 3 tisíc osob organizátory podle jejich slov překvapila, ne však úplně – měli pro ně připraveny tři stovky přednášek, seminářů, zasedání atd. Vystoupení byla uspořádána do tematických okruhů, jež někdy prostupovaly větší část jednání (zejména čtvrtý – Knihovny jako součást sítě informačního zajištění, který vlastně navazoval na motto celé akce „Knihovny jako síť“). (Písemně odevzdané budou vydány jako vždy ve sborníku, poskytnuté prezentace jsou přístupné z URL http://www.bib-info.de/opus/btag06.html .) a) K obsahově pro nás nejdůležitějším patřilo vystoupení 1. předsedy Představenstva <i>subito</i> e. V. B. Dugalla o soudním sporu ohledně dodávání kopií (viz také http://www.ikaros.cz/node/3297). <i>subito</i> se ve své činnosti nechává rámcově vést právním názorem vyjádřeným v rozsudku Vrchního zemského soudu (OLG) Mnichov z 15. 12. 2005 (viz stránky <i>subito</i> - http://www.subito-doc.de), byť také ono (nejen žalobci) podalo proti rozsudku odvolání.

	<p>V rámci Německa poskytuje nadále elektronické přímé zasílání kopií koncovým uživatelům. Pokud jde o dodávání kopií v rámci MkS, dodává je v Německu i do zahraničí pouze poštou nebo faxem. Přednášející poukázal na mimořádnou náročnost právních služeb v takovém případě i na zvlášť vysoké náklady, jež jsou se soudním sporem spojeny – zvláště pokud by se měl postupně dostat až k Evropskému soudnímu dvoru. Pro nás je zvláště důležitá zpráva, že obě strany se dohodly, že otázku zasílání kopií v rámci zahraničních MkS nechají spát a že se rýsuje dohoda, podle níž by budoucí tantiéma v tomto případě (do Východní Evropy) spočívala v nižším pásmu jednociferných čísel. (Nicméně, ceny se od 1. 4. 2006 za všechny služby <i>subito</i> zvyšují.) Referent poukázal na návrh (mezitím již vládní) tzv. druhého zákona k úpravě autorského práva v informační společnosti, kde by byla zakotvena zákonná licence na eDoDo (přibližně v tom smyslu, jak nám poskytne novelizovaný AZ možnost uzavřít kolektivní licenční smlouvu). Tím by se tato služba také pro nás postavila na pevný právní základ.</p> <p>b) Velmi poučné bylo sledovat zatím bezvýsledné úsilí o prosazení knihovního zákona s celoněmeckou působností a diskuze o budování celostátního systému pro metodickou a poradenskou činnost (Kompetenznetzwerk), která by měla postupně nahradit úlohu zrušeného Bibliotheksinstitutu.</p> <p>c) Značný prostor byl věnován tématu ochrany a zpřístupnění kulturního dědictví. Byla prezentována řada celonárodních i dílčích projektů digitalizace a projektů na zpřístupnění a dlouhodobého uchování elektronických dokumentů.</p> <p>d) Přínosem byla řada vystoupení k otázkám elektronické knihy, resp. elektronické knihovny (projekt DiViBib – Digitální virtuální knihovny dceřinné společnosti <i>ekz</i>¹, zkušenosti vědeckých knihoven z akvizice a užívání elektronických knih), včetně zkušeností s vyjednáváním licencí (např. vcelku výhodné smlouvy na základě platby pay-per-use zvláště pro referenční zdroje – příklad BSB, jež si zajišťuje vlastní autentifikaci uživatele, vyjednala poplatek od různých dodavatelů za 6-12-24 hodinové „okno“ jen ve výši 5 EUR). V této souvislosti byl zajímavý pokus vyčíslit náklady na vyřízení požadavku v rámci meziknihovních služeb, ve smyslu podkladu k úvahám o akvizici přístupů k externím zdrojům.</p> <p>e) Velká pozornost byla věnována otázkám podílu knihoven na vědecké komunikaci, zvláště cestou Open Access (otázky udržitelnosti = financování, ale i zajištění kvality). Úloha knihoven při zajištění kvality zdrojů (ve spolupráci s vědci) byla tematizována i v závěrečné diskusi jednání. Na ní mj. předseda</p>
--	---

¹ Týden po jednání došla od pana H. Behrense z DiViBib zpráva, že návrh na evropský projekt (program e-Content), do kterého kolegové zahrnuli i SKIP/Českou republiku, byl přijat k dalšímu projednávání. V průběhu setkání mi pan Behrens sdělil, že v případě úspěchu projektu počítají s takřečeno přesvědčovací prací s nakladateli o poskytnutí obsahu ke zpřístupňování ve formě e-knihy v rámci e-knihovny (což by se týkalo nejen Česka, ale i Německa, na jehož trhu je nyní k dispozici „jen“ kolem 7 tisíc e-knih on-line).

	<p>Vědecké rady (poradního orgánu spolkové a zemských vlád v otázkách vědní politiky) prof. P. Strohschneider² přednesl svou tezi, že veškeré aktivity na podporu gramotnosti, schopnosti číst, mediální gramotnosti nejsou významné pouze z hlediska vzdělávací politiky, ale spočívají v základech samotné naší civilizace založené na využití vědy.</p> <p>ad 2. K setkáním s vedoucím představitelem profesních organizací německého knihovnictví došlo vícekrát, při organizovaných i neformálních příležitostech (s předsedkyní DVB dr. Lux, předsedkyní VDB pí Lülfing i dalšími členy představenstva, předsedkyní BIB pí Riedel, s p. Böttgerem, s vedoucí kanceláře DVB pí Schleihagen. Potkali jsem se také s řadou představitelů zahraničních knihovnických spolků – pí Koren (činitelka IFLA, úřadující místopředsedkyně EBLIDA, která nás také pozvala na zasedání VV do Budapešti začátkem května), kolegy z Rakouska (dr. Weigel, mag. Leitner, který vyslovil pozvání pro dr. Richtera a dr. Kurku na 29. – 30. května do Vídně; dr. Reinitzer). Poprvé se Bibliothekartagu zúčastnil předseda italského knihovnického spolku, který tak zejména plédoval za výběr Itálie za pořadatele světového knihovnického a informačního kongresu.</p> <p>Jeden tematický okruh byl věnován mezinárodním momentům, resp. zahraničním zkušenostem. V důsledku odřeknutí účasti kulturněpolitických činitelů z Polska a Pobaltí se sice proponovaná diskuse u kulatého stolu, na niž SKIP delegoval kol. Vohlídalovou, nekonala v uvažované podobě, V. Vohlídalová se však aktivně zapojila do průběhu dvou pořadů s mezinárodním složením vystupujících: setkání pořádaného K. Adenauer Stiftung na téma Evropská kulturní politika – knihovny jako zprostředkovatelé a workshopu-diskuse na téma Výměna perspektiv (o přínosu pracovních stáží v zahraničních knihovnách), kde vystoupil i A. Brožek.</p>
Splnění cíle:	Cíle byly splněny v obou bodech.
Závěry, doporučení:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Připravit naši účast na 3. knihovnickém a informačním kongresu v Lipsku v roce 2007. 2. Průběžně udržovat vztahy s profesními knihovnickými spolky v Německu. 3. Sledovat vývoj projektu DiViBib a uvážit možnosti zapojení.
Přivezené materiály:	<p>a) Publikace pro Knihovnu knihovnické literatury v NKČR a současně i pro SČVK Ústí n. L.:</p> <p>With a little help from my friends“ : Freundeskreise und Fördervereine für Bibliotheken : ein Handbuch / herausgegeben von Petra Hauke und Rolf Busch. – Bad Honnef : Bock + Herchen, 2005. – 336 s. ; il. – (Bibliothek und Gesellschaft) (Beiträge zur bibliothekarischen Weiterbildung ; Bd. 19) ISBN 3-88347-244-1 (brož.)</p> <p>Bibliotheken / Bertelsmann Stiftung (Hrsg.) ; verantwortlich: Bettina Windau, Christof Eichert ; Redaktion: Christian Hasiewicz. – Gütersloh : Bertelsmann Stiftung, c2006. – 83 s. ; il. ISBN-10: 3-89204-879-7 ; ISBN-13: 978-3-89204-879-4 (brož.)</p>

² Pozoruhodné je nejen to, že jako v dalších zemích takový orgán existuje, ale že v jeho čele od letošního roku stojí vědec z oblasti společenských věd – teorie předmoderního textu.

	<p>Der Bibliotheksindex : BIX. 2005. – [Gütersloh] : [Bertelsmann Stiftung], [2005]. - 43 s. : il. tab.</p> <p>Geschichte und Zukunft von Information und Wissen : 450 Jahre Sächsische Landesbibliothek - 10 Jahre Staats- und Universitätsbibliothek Dresden = On the history and future of information and knowledge : 450 years Saxon State Library - 10 years State and University Library Dresden / Herausgeber: Hermann Kokenge. - Dresden : Selbstverlag der Technischen Universität Dresden, 2006. - 256 s. : il., portréty, grafy. - (Wissenschaftliche Zeitschrift der Technischen Universität Dresden, ISSN 0043-6925 Band 55 (2006), Heft 1-2) ISBN 3-86005-507-0</p> <p>b) Další šest publikací do fondu Národní knihovny ČR. c) Různé letáky a informační materiály. d) Katalogy nakladatelství. Další položky využity k práci v NKČR a SČVK.</p>
--	--

V Praze dne 31. března 2006.

Vit Richter
Věra Vohlídalová
Zdeněk Matušík
Aleš Brožek